

СПЕЦИАЛНО ЗА "МЕНИДЖЪР"

Ние сме в стрес. Така едва ли ще спасим планетата

Трябва да насочим усилията си към производство на зелена енергия на по-ниска и по-достъпна цена, смята Бьорн Ломборг, световноизвестен писател и еколог

Господин Ломборг, признавате глобалното затопляне, но сте силно скептичен към мерките, които се предприемат. Защо?

- Начинът, по който се представя глобалното затопляне като края на човечеството и заплахата за съдбата на планетата ни, е погрешен по две причини. Първо, според научните изследвания глобалното затопляне ще има негативен ефект върху 2 до 5% от БВП до края на века. Това не е нула, но все пак не е 100%. Второ, този подход не води до ефективни действия. Ако сме в паника, не можем да направим трезва преценка. Последните години целта беше да се предизвика именно паника. Първоначално това кара хората да се включат и да предприемат нещо, но в крайна сметка се правят много малко разумни стъпки. Например въведохме механизма на Протокола от Киото, а след това конференцията в Копенхаген не успя да постигне решителен напредък. Причината е, че се опитваме за много кратко време да въведем грастични мерки.

- Защо смятате, че е опасно светът да е обединен в борбата с климатичните промени?

- Мерки, които се предприемат в стрес, са неефективни. Това означава, че не само проблемът няма да се реши, но и хората ще се уморят от обсъждането му. Въпреки направените инвестиции гнес много хора вече не искат да слушат за промяната на климата. Те се умориха да дискутират този проблем и да не виждат реални решения. Ето защо истинският риск е да загубим пари и интереса на обществото.

- Кои са умните стратегии, които вие предлагате за борба с климатичните промени?

- Има различни техники за решаване на проблема с промяната на климата, някои са ефективни, други - не толкова. При повечето стратегии едно евро, дадено за борба с климатичните промени, намалява вредите с по-малко от едно евро. Това е така заради високата цена на използваните технологии. Затова трябва да насочим усилията си към производство на зелена

енергия на по-ниска и по-достъпна цена. Това е най-разумното решение, което се потвърждава и от многобройни проучвания по темата. Ако прилагането на чиста технология изисква същите или по-малки разходи от стандартната технология, тогава всеки ще предпочете да използва нея. Така ще решим проблема с глобалното затопляне. Това касае не само "богатите хора с добри намерения от Запада", но и китайците и индийците.

- На фона на всички значими световни проблеми къде по приоритет поставяте замърсяването?

- Милиони са хората, които нямат достъп до храна и чиста вода, до лекарска помощ, образование и електричество. Преди глобалното затопляне има много други проблеми, които изискват спешно решаване сега. Те не търпят отлагане и засягат всички нас. Това не означава, че не трябва да се стремим да решим проблема с изменението на климата, но трябва да имаме приоритет, че не бива да насочваме всички те си усилия към него. Бедността ▶

Бедността може да бъде преодолена с много по-малко средства, отколкото глобалното затопляне.

БЪОРН ЛОМБОРГ е датски писател, интелектуалец и еколог. Асоцииран професор е в бизнес училището в Копенхаген и директор на Центъра за консенсус. Бил е директор на Института за оценка на околната среда. Става световноизвестен с бестселъра си "Скептичният еколог" през 2001 г. Учил е една година в колежа на Университета на Джорджия, получава магистърска степен по политология в Орхуския университет в Дания, а след това докторска степен по политология в Копенхагенския университет. Преподавал е статистика в Орхуския университет от 1994 до 2005 г. Списание Time го номинира сред 100-те най-влиятелни хора на света за 2004 г. През 2008 г. е сред 50-те, които могат да спасят планетата, на Guardian. Той е един от 100-те обществени личности интелектуалци на сп. Foreign Policy и сред 75-те най-влиятелни хора на 21. Век на сп. Esquire.

може да бъде преодолена с много по-малко средства, отколкото глобалното затопляне.

- Кои печели и губи от взетите решения за борба с климатичните промени в Рио (1992), в Киото (1997) и в Копенхаген през 2009 г.?

- Компаниите, които произвеждат чисти технологии, са тези, които печелят. Продажбите им нарастват заради субсидираните цени на зелената енергия. На конференцията в Копенхаген почти цялата рекламна площ беше заета от такива компании. Енергийните компании също печелят, защото получават безплатно квоти за въглеродни емисии. Безспорно те имат много ясен търговски интерес от предприетите мерки. Политиците също печелят, защото изглежда, че полагат усилия за решаване на проблема. Само че всички мерки, предприети до момента, ще забавят глобалното повишаване на температурата на Земята само с части от градуса в края на века. Истинските губещи сме ние, ганькоплатците, и околната среда като цяло. Влагаме милиарди в политики, които в крайна сметка имат символичен ефект и реално не спират глобалното затопляне.

- Какъв ще е от екологична гледна точка светът през 2020 и 2050 г.?

- Ако си беден, те интересуват откъде да намериш храна, вода и поглон, а ако си богат, можеш да си позволиш да се тревожиш за това как ще изглежда светът в средата на века. И през следващите 9 години все още ще имаме много по-сериозни проблеми от екологията. Китай трябва да изведе повече от 200 млн. души от бедността. Много развиващи се страни трябва да се справят с други сериозни проблеми и, честно казано, последните развития там са много тревожни. Но към 2050 г. е вероятно светът да се справя по-добре. През последните 100 години човечеството е разрешило повече проблеми, отколкото е създадо. Когато правим нещо ново, често създаваме проблеми, но като цяло те стават все по-малки. Днес много повече хора се хранят добре, имат достъп до образование, до чиста вода, стотици милиони хора вече не са под прага на бедността. Постигнали сме значителен напредък в това да направим света по-богат и по-спокоен и заради това много по-способен да се заеме с решаването на екологичните проблеми.

- Какъв съветвате бизнеса да насочва инвестициите си?

- Правителствата трябва да инвестират в зелена енергия, защото тя изисква много сериозни средства за проучване и развитие. Компаниите трябва да се концентрират върху това, което правят най-добре - да увеличават печалбата на своите собственици. Обществото трябва да обсъжда решаването на проблеми като глобалното затопляне и да търсим разумни решения без паника.

- Велосипед или автомобил, жп транспорт или самолет - голяко в личния си живот сте зелен?

- Никога не съм имал автомобил и навсякъде се придвижвам с велосипед. Но не искам да се правя на светец по отношение на зелената енергия, защото тъкмо летях до Ню Йорк. Обикалям света и не го правя с гумена логка. По принцип е важно какви решения взема всеки от нас в личния си живот, но по-съществено е какво ще постигне обществото ни като цяло. Това означава да насърчаваме проучванията и развитието на зелените технологии. Вместо днес всеки от нас да прави избора дали да лети със самолет или не, по-добре е след 20 години всички ние да караме автомобили, захранвани с електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници, да ползваме транспорт с биогориво и да имаме различни зелени решения на проблемите с промяната на климата, които ще са разумни и на приемлива цена.

- Кои са големите възможности пред България да печели от борбата с измененията в климата?

- Откровено, най-добрите възможности са да използвате максимално субсидиите от Европейския съюз за развитие на възобновяема енергия. Това противоречи на отговорите ми до момента. Но за България най-добрият вариант е да се опита да спечели от финансовата подкрепа на неефективните политики, които в момента се прилагат. От една страна, ако успеем Европа да просперира в дългосрочен план, трябва да престанем да даваме безсмислени пари, които не помагат за решаване на проблема с промяната на климата. От друга - ако целта е страната ви да получи повече субсидии, може би не трябва да слушате мен, а търсите начини да вземете тези средства от европейските институции. ■